

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовао комисију: 21.11.2025. године Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1.	др Клеут Јелена	ванредни професор
	презиме и име	Звање
	Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду	ужа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
2.	Др Пралица Дејан	редовни професор
	презиме и име	Звање
	Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду	ужа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
3.	др Симеуновић Бајић Наташа	ванредни професор
	презиме и име	Звање
	Филозофски факултет, Универзитет у Нишу	ужа научна област и датум избора
	установа у којој је запослен-а	функција у комисији
Комуникологија (датум избора у звање: 27. 11. 2020) председник комисије Новинарство (датум избора у звање: 29.10.2020) члан Комуникологија, језик и студије медија (датум избора у звање: 6. 11. 2023) члан Ментор: др Смиљана Милинков, ванредна професорка, избор 28.10.2021, област Новинарство		
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ		
1. Име, име једног родитеља, презиме: Драга (Мирослав) Гајић		
2. Датум рођења, општина, држава: 29.4.1988. године, Бања Лука (Босна и Херцеговина)		
3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Факултет политичких наука (Универзитет у Бањалуци), магистарске студије, магистар политикологије; АЦИМСИ - Универзитет у Новом Саду, мастер студије, мастер родних студија		
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2021. године, Интердисциплинарне докторске студије у пољу друштвено-хуманистичких наука на Филозофском факултету у Новом Саду		

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Комуникација за развој као начин борбе против родно заснованог насиља: анализа дигиталне дипломатије у Републици Србији и Босни и Херцеговини
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл. Докторска дисертација кандидаткиње Драге Гајић „Комуникација за развој као начин борбе против родно заснованог насиља: анализа дигиталне дипломатије у Републици Србији и Босни и Херцеговини“ на 233 стране теоријски синтетички сазнања о комуникацији за развој, дигиталној дипломатији, феминистичкој спољној политици и родно заснованом насиљу, а потом на примеру кампање „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ анализира дигиталне комуникационе стратегије пет амбасада у две земље (Србија и Босна и Херцеговина). Докторска дисертација разрађена је кроз следеће тематске целине, односно поглавља: - Увод (од 9. до 15. стране); - Теоријски оквир (од 16. до 70. стране) који садржи пет поглавља: Комуникација за развој (од 16. до 23. стране), Дигитална дипломатија (од 24. до 36. стране), Феминистичка спољна политика (од 37. до 57.), Родно засновано насиље (од 58. до 67. стране) и Кампања „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ (од 68. до 70. стране); - Методолошки оквир (од 71. до 75. стране); - Резултати истраживања (од 76. до 195. стране); - Дискусија (од 196. до 205. стране); - Закључак (од 206. до 211. стране); - Литература (од 212. до 224. стране); - Списак графикона (224. до 226. стране); - Списак слика (од 227. до 231. стране); - Прилози (од 232. до 233. стране). Поред предочених тематских целина и поглавља, дисертација садржи и 93 слике, 63 графикона и 184 референце. Докторска дисертација је уобличена у складу са прописаним универзитетским стандардима.
V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Као што се већ из самог садржаја види, кандидаткиња Драга Гајић у центар свог истраживања поставља комуникацију за развој и дигиталну дипломатију на друштвеној мрежи Фејсбук. Истраживање се бави идентификовањем и проучавањем дигиталних комуникационих стратегија које се односе на тему родно заснованог насиља у току кампање „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ 2022. и 2023. године у пет амбасада у Републици Србији и пет амбасада у Босни и Херцеговини. Кандидаткиња у раду полази од комуникације за развој као интердисциплинарног и мултидисциплинарног појма, односно као посебне и комплексне врсте комуникације која је релевантна како за комуникологију, медијске студије, политикологију, као и студије међународног развоја. У уводном делу и теоријском делу даје се преглед различитих термина који се користе у стручној литератури али и пракси, уз појашњење зашто је важно правити јасну дистинкцију између термина комуникација за развој, развојна комуникација, комуникација о развоју, комуникација за друштвену промену, комуникативни развој и комуникација за друштвено стварање промене. Кандидаткиња развој посматра као широки партиципативни процес друштвене промене, те се у раду проблематизује једно од основних начела комуникације за развој које приоритет даје локалном контексту и указује да целокупна комуникациона стратегија одређене владе, развојне агенције, амбасаде или међународне организације треба да буде планирана и креирана са локалним партнерима како би се осигурала њихова партиципација у самом процесу креирања, као и осећај да су активности планиране уважавајући гласове и потребе локалне заједнице. Поред комуникације за развој, рад проблематизује и дигиталну дипломатију пружајући дефиницију различитих видова од е-дипломатије, виртуелне дипломатије, дипломатије засноване на друштвеним мрежама – са јасним образложењем зашто се опредељује за термин дигитална дипломатија, и пажњу усмерава на

комуникационе стратегије пет амбасада у Републици Србији и пет амбасада у Босни и Херцеговини на друштвеној мрежи Фејсбук. Кандидаткиња образлаже да су амбасаде одабране након детаљне анализе Индекса родне равноправности за 2022. и 2023. годину који објављује Европски институт за родну равноправност, анализе Глобалног извештаја о родном јазу за 2022. и 2023. годину који објављује Светски економски форум, анализе присуства и активности амбасада на друштвеним мрежама и анализе земаља су на глобалном плану најзначајнији донатори у области превенције и елиминације родно заснованог насиља.

Поред дигиталне дипломатије и комуникације за развој пажња је усмерена и на концепт феминистичке спољне политике. Рад пружа систематичан преглед различитих политичких оквира феминистичке спољне политике, са посебним освртом на државе чије амбасаде су предмет анализе (Сједињене Америчке Државе, Савезна Република Немачка, Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске, Република Италија и Краљевина Шведска), анализирајући како државе које имају усвојену феминистичку спољну политику одговарају на проблем родно заснованог насиља. Родно заснованом насиљу се приступа са различитих теоријских позиција, но додатни значај овог рада је то што родно засновано насиље поставља у корелацију са комуникацијом за развој, дигиталном дипломатијом и феминистичком спољном политиком у контексту кампање „16 дана активизма против родно заснованог насиља“.

Користећи квантитативно-квалитативну анализу садржаја и критичку анализу дискурса у раду је анализиран корпус који чине 252 објаве које су амбасаде наведених пет држава у Републици Србији и Босни и Херцеговини објавиле на друштвеној мрежи Фејсбук у временском периоду од 25.11.2022. до 10.12.2022. године и од 25.11.2023. до 10.12.2023. године. Анализа је спроведена на три нивоа. На првом нивоу метода анализе садржаја примењена је на све објаве у узоркованом периоду и рађена је компаративна анализа комуникационих стратегија амбасада истих држава у другим државама домаћинима. На другом нивоу анализе издвојене су објаве које се односе на родно засновано насиље и/или кампању „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ пратећи да ли објаве испуњавају критеријуме или принципе комуникације за развој према индикаторима који су креирани за потребе овог истраживања, међу којима је комуникација као кључни алат за побољшање међународне развојне сарадње, присуство локалних гласова и експертизе, спремност на дијалог, партиципацију, поверење, колективну акцију, размену знања и искуства као вредности које се промовишу, препознавање кључних узрока неједнакости и оснаживање и укључивање најмаргинализованијих и најрањивијих друштвених група. На трећем нивоу анализирани су дигиталне дискурсне стратегије страница амбасада, како би се детектовале дискурсне стратегије, а посебно које се односе на релације „ми-они“, равноправно партнерство у међународном развоју, позиционирање у први план матичне културе и традиције или културе и традиције земље домаћина.

У делу рада под насловом Дискусија кандидаткиња показује значајан ниво разумевања истраживаног проблема, постављајући резултате анализе објављених страница амбасада о кампањи „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ у корелацију са усвојеним феминистичким спољним политикама, као са позиционирањем земаља у годишњем извештају о глобалном родном јазу.

У закључном делу дати су најзначајнији резултати истраживања нудећи темељно разрађена објашњења добијених резултата, која се ослањају на ранија истраживања у области комуникације за развој, дигиталне дипломатије, феминистичке спољне политике и родно заснованог насиља.

Из пописа библиографских јединица у одељку Литература може се констатовати да је кандидаткиња консултовала обиман корпус одговарајућих научних извора из области комуникације за развој, дигиталне дипломатије, феминистичке спољне политике и родних студија. У литературу су уврштене и новије комуникалошке студије и истраживања о проблему родно заснованог насиља.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

Гајић, Д., и Милинков, С. (2025). Дигитална дипломатија на Фејсбуку – примјер Амбасада Руске Федерације и Краљевине Холандије. *СМ – часопис за управљање комуницирањем*, 20(1). Београд: Факултет политичких наука. <https://doi.org/10.5937/cm20-52406>, <https://aseestant.ceon.rs/index.php/comman/article/view/52406>

Гајић, Д. (2024). Развојна комуникација и дигитално корпоративно комуницирање у контексту међународног развоја. У: Милановић, Ж., и Скубан, С. (ур.), *Седми међународни интердисциплинарни скуп младих научника друштвених и хуманистичких наука*. Нови Сад: Филозофски факултет, 335-355.

Гајић, Д. (2023). Комуницирање на Facebookу о образовању за одрживи развој: примјер одабраних УН фондова и програма у Босни и Херцеговини. *Социјална екологија*, 32(2), 159–175. <https://doi.org/10.17234/SocEkol.32.2.3>

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:

Резултати истраживања докторске дисертације кандидаткиње Драге Гајић показују да већина одабраних амбасада није примењивала комуникацију за развој као кључни алат за побољшање међународне сарадње, те да је дигитална дипломатија сведена на средство информисања. Резултати показују да анализирани Фејсбук странице, уз поједине изузетке, нису остављале простор за локалне гласове и локалну експертизу, поготово када је у питању кампања „16 дана активизма против родно заснованог насиља“. У већини анализираних објава, родно засновано насиље је сведено на статистичке податке, а фокус комуникацијских пракси није био на креирању оригиналног и креативног садржаја који ће не само информисати него и едуковати и позивати на промене.

У закључку стоји да је тема родно заснованог насиља веома комплексна и сензитивна сама по себи, те да јој је потребно посветити додатну пажњу. Такође, кандидаткиња констатује да низак степен ангажмана дигиталне публике представља јасан показатељ да садржај страница амбасада са њом не резонира и да није успостављен истински дијалог. Податак да четири од десет анализираних страница нису узеле учешће у обележавању кампање „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ ни 2022. ни 2023. године, иако се ради о државама које подржавају бројне пројекте и активности које се односе на борбу против родно заснованог насиља и у Републици Србији и у Босни и Херцеговини, указује на то да постоји дискрепанција између деловања амбасада у офлајн и онлајн окружењу, али и да се комуникација у међународном развоју и даље не сматра довољно важним алатом.

Закључак је да све анализирание странице амбасада у будућности треба да посвете више дигиталног простора и значаја кампањи „16 дана активизма против родно заснованог насиља“ и на тај начин активно подрже цивилно друштво које ради на адресирању овог проблема, али и саме жртве родно заснованог насиља. У закључку се наводи препорука да прихватањем дигиталне дипломатије, амбасаде и министарства спољних послова могу да покажу да нису ригидне и традиционалне установе које се опиру променама, те да пруже прилику широј публици да буде део дипломатских наратива, што пре дигитализације није било могуће.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У докторској дисертацији „Комуникација за развој као начин борбе против родно заснованог насиља: анализа дигиталне дипломатије у Републици Србији и Босни и Херцеговини“ сви елементи, како теоријски, тако и аналитички приступ, задовољавају критеријуме научно-истраживачког рада – релевантни су, аргументовани су и представљају значајан допринос разумевању комуникације за развој и дигиталне дипломатије у контексту права девојака и жена, у циљу расветљавања важности глобалног проблема као што је родно засновано насиље. У складу са наведеним, Комисија даје позитивну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање. Навести нумеричке податке о резултатима провере оригиналности рада и дати текстуално образложење.				
1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме? ДА, дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.				
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе? ДА, дисертација садржи све битне елементе.				
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци? Дисертација „Комуникација за развој као начин борбе против родно заснованог насиља: анализа дигиталне дипломатије у Републици Србији и Босни и Херцеговини“ једно је од првих истраживања на глобалном нивоу које је фокусирано на повезницу комуникације за развој, дигиталне дипломатије, феминистичке спољне политике и родно заснованог насиља. Дисертација даје важан допринос разумевању комуникације за развој и дигиталне дипломатије у контексту начела родне равноправности а у циљу превенције и решавања проблема родно заснованог насиља. Резултати истраживања доприносе јаснијем позиционирању комуникације за развој, дигиталне дипломатије, као и кампање „16 дана активизма против родно заснованог насиља“, у академским круговима, али и међу људима из праксе који свакодневно раде у сфери међународног развоја, међународних односа, спољне политике и дипломатије.				
4. Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања? У дисертацији нису уочени недостаци који би битно утицали на резултате истраживања.				
5. Образложење резултата провере оригиналности рада (нумерички и наративно): На основу анализе која је вршена програмом IThenticate који Филозофски факултет користи за проверу оригиналности текста у докторским дисертацијама, закључено је да индекс поклапања у раду кандидаткиње Драге Гајић износи 8%, у 80.807 речи програм проналази 595 поклапања према 237 извора. Поклапања се виде према следећим изворима: <table border="1"> <tr> <td>https://arsbih.gov.ba/</td> <td>1%</td> </tr> <tr> <td>https://www.ozonpress.net/</td> <td>1%</td> </tr> </table> Остала поклапања су мања од 1%. Додатним провером констатовано је да се поклапања односе на опште појмове и да су референце прописно наведене.	https://arsbih.gov.ba/	1%	https://www.ozonpress.net/	1%
https://arsbih.gov.ba/	1%			
https://www.ozonpress.net/	1%			
X ПРЕДЛОГ: На основу наведеног, комисија предлаже: а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана; б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени); в) да се докторска дисертација одбије.				

Место и датум:

У Новом Саду

8.12.2025.

1. Име, презиме, звање и потпис
др Јелена Клеут, ванредна професорка,
председница

2. Име, презиме, звање и потпис
др Дејан Пралица, редовни професор,
члан

3. Име, презиме, звање и потпис
др Наташа Симеуновић Бајић,
ванредна професорка, чланица

Проф. др Смиљана Милинков,
менторка није чланица комисије

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.